

Copyright © 2017 T.C. Gençlik ve Spor Bakanlığı

<http://genclikarastirmalari.gsb.gov.tr/>

Gençlik Araştırmaları Dergisi • Temmuz 2017 • 5(12) • 5-22

ISSN 2147-8473

Başvuru | 19 Haziran 2017

Kabul | 02 Temmuz 2017

Gençlerin Bilişim Teknolojilerini Kullanım Yetenekleri ve E-Güvenlik Yaklaşımlarına Dair Bir Araştırma

Aylin Görgün Baran*

M.Tuğba Erdem**

Öz

Günümüzde, ister “net kuşağı”(Tapscott, 1998) ister “dijital yerliler” (Premsky, 2001) olarak tanımlansın, gençlerin bilişim teknolojileri ile iç içe olmaları ve her birinin bu teknolojilerin birer uzmanı olma niteliğini taşıdığı varsayımı literatürde geniş yer tutmaktadır. Bu tür çalışmalar Türkiye’de çok az ve son dönemde yapılmaya başlanmıştır. Gençlerin %85’inin her gün internete bağlandığı dijital bir ortamda güvenlik tedbirlerini kullanılıp kullanılmadığı ise gelişen yetenekler değerlendirildiğinde önemsenmesi gereken bir konudur.

Bu noktadan hareketle çalışmanın amacı, Türkiye genelinde gençlerin bilişim teknolojileri kullanım yeteneklerini ve elektronik güvenlik yaklaşımlarını ne olduğunu ve gençlerin dijital yerli tanımlamasına uygun olup olmadığının tespit edilmesidir. Bunun için 2016 yılı TÜİK Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması veri seti kullanılarak 16-25 yaş arası gençlere dair nicel veriler üzerinden bir çalışma yürütülmüş ve değişkenlerle ilgili ANOVA ve T-Testi analizleri yapılmıştır. Bu analizlerin sonuçları dört noktada toplanmıştır. Birincisi, 16-25 yaş gençlerin internet ve bilgisayar kullanım yeteneklerinin diğer yaş gruplarına göre anlamlı olduğu sonucuna ulaşılmıştır. İkincisi, gençlerin internet okuryazarlığı, bilgisayar kullanım yetenekleri ve e-güvenlik yaklaşımları arasında anlamlı bir ilişki vardır. Üçüncüsü, bu çalışmanın bulgularına göre gençlerin genel olarak bilişim teknolojileri kullanım yetenekleri, cinsiyet, eğitim seviyeleri, bilgisayar ve internet kullanım sıklıkları, cep telefonu kullanımı açısından anlamlıdır. Dördüncüsü, e-güvenlik yaklaşımları demografik bilgiler, bilgisayar ve internet kullanım sıklıkları ve detaylı kişisel bilgilerin paylaşımı açısından anlamlıdır. Son olarak, bu çalışmada gençlerin bilgisayar ve internet kullanımında “dijital yerli” olarak tanımlanmalarının yerinde olacağı sonucuna ulaşılmıştır. Bu kapsamda gençlerin yalnızca sosyal medyayı tüketmedikleri ama aynı zamanda üretici ve yaratıcı yönde de kullandıkları ve etkili oldukları görülmektedir.

Anahtar Kelimeler: Gençlik, Bilişim Teknolojileri Kullanım Yetenekleri, E-Güvenlik.

* Prof. Dr., Hacettepe Üniversitesi Gençlik Araştırmaları ve Uygulama Merkezi Müdürü, Ankara, abaran@hacettepe.edu.tr

** Doktora Öğrencisi, Hacettepe Üniversitesi, Edebiyat Fakültesi, Sosyoloji Bölümü, Ankara, mth.oglu@yahoo.com

Abstract

At the present time, in the literature it is suggested to call youth as "net generation" (Tapscott, 1998) or "digital natives" (Prensky, 2001) which points out that each of them is an expert on these information technologies. In this context, previous studies in terms of youth's skills of information technologies are very few in Turkey and still developing. Whether privacy measures are used in a digital environment where 85% of young people are connected every day is an issue that should be considered when youth's net skills are evaluated.

The aim of this study is to investigate the skills of young people in use of information technologies and electronic security approaches in Turkey. In this context, a study was conducted on the quantitative data of the youth between the ages of 16-25 using the TUIK Household Information Technologies Usage Survey of 2016 and ANOVA and T-Test related to variables were carried out. The results of this analysis point out four findings. First, the internet and computer skills of 16-25 year-olds are meaningful compared to other age groups. Second, there is a significant relationship between young people's skills to use information technologies and e-security approaches. Third, according to the findings of this study, young people's digital skills and security approaches are significant in terms of gender, working status, education levels, computer and internet usage frequency. Fourth, e-security approaches are significant in terms of sharing demographic information, frequency of computer and internet usage, and detailed personal information. Finally, in this study, it is concluded that to define Turkish youth as "digital natives" would be proper in respect to ICT use skills and e-security approaches.

Keywords: Youth, Information Technologies Skills, Electronic Security, Privacy.

Giriş

Gerek küresel düzeyde gerekse yerel bağlamda gelişen iletişim teknolojileri toplumları ve bireyleri birbirine bağlı hale getirmiştir. Bu yüzden 21.yüzyılın bağlı çağ, insan ağı ve web toplumu olarak nitelenmesi boşuna değildir. Bu konuda "dünya hiçbir zaman bu kadar özgür olmamış olabilir ancak aynı zamanda hiç bu kadar karşılıklı bağımlı ve bağlı da olmamıştır" ifadesini kullanan Mulgan (Van Dijk, 2016, s. 12), bireysel düzeyde bu ağların kullanımının giderek daha çok yaşamımıza girdiğinin altını çizmektedir. Bireylerin sosyal paylaşımlarına bakıldığında sosyal paylaşım siteleri, sohbet odaları, e-posta yazışmaları, SMS olarak mesajlaşma, anlık mesajlaşma ve blog tutma üzerinden geçirilen zamanın gelişmiş toplumlarda ortalama 5-7 saat arasında değiştiği görülmektedir. Bu durum evlerimizde bireyselleşme ve teknolojiyle donatılmış olmasını ortaya çıkarmakla birlikte bizi diğerlerinden daha bağımsız yapmaya götürmüştür ancak bizleri daha az sosyal ilişkiler kurmaya itmemiştir. Böylece gelişmiş dünyada hemen hemen tüm kurumlar ve belli düzeyde bireyler telefon ve bilgisayar ağlarına tamamen bağımlı hale gelmiş durumdadır.

Bu noktada Bell'in sanayi sonrası enformasyon toplumu, Castells'in ağ toplumu ve Van Dijk'in dijital toplum kavramsallaştırmaları tam da networklerin giderek artmasına ve bireylerin bu ağlara takılmasını ifade eden yeni bir anlayışın varlığına işaret etmektedir. Castells'e (2008, s.620-625) göre, günümüz toplumlarına karakteristiğini veren temel unsurlar

bilgi teknolojisi, internet ve dünyayı kucaklayan bilişim ağlarıdır. Ağlar birbiriyle bağlantılı düğümler dizisi oluşturmakta ve her tür sınırlamaya karşı koyarak uzam içerisinde genişleyebilen yapılar yaratmaktadır. Bu anlayış iletişimde yapısal bir değişimin varlığını ortaya koymakta, zaman-uzam sıkışmasını doğurmakta ve yeni alışkanlıklar edinmemize yol açmaktadır (Görgün-Baran, 2016, s.300). 21. Yüzyılın bu yeni alışkanlıkları dijital kültür olarak devreye girmekte ve sınırsız seçenekler ortaya koyarak bireylerin yaratıcılığına hizmet edeceği ileri sürülmektedir. Bu durumda giderek başka insanların yarattığı araç ve mekanizmaları işlemeye ve üzerinde yeniden çalışarak belli konulara uyarlamaya çalışacağız (van Dijk, 2016, s. 294). Böylelikle Van Dijk'e göre, dijitalleşme enformasyon akışını ve iletişim sinyallerinin üretimini, yayılmasını ve tüketimini önemli ölçüde arttırarak hızlanmayı bir tür amaç haline getirmiştir. Bu kapsamda yaratıcılık, parçalanma ve kolaj, kullanıcı üretimi, hızlanma ve görselleştirme dijital kültürün ana parametreleri olmuştur (Van Dijk, 2016, s. 296).

Türkiye'de gençlerin bilgisayar ve internet kullanım durumlarına ilişkin yapılan araştırmalar çok kısıtlı olmakla birlikte, en kapsayıcı çalışmanın Gençlik ve Spor Bakanlığının İpsos'a 2013 yılında yaptırmış olduğu *Gençlik ve Sosyal Medya* araştırmasıdır. Söz konusu araştırmaya göre, Türkiye'de 15-29 yaş aralığındaki internet kullanıcıları gençlerin oranı %96,6'dır. Gençlerin %86'sı günde en az bir kere, %72'si ise her gün birkaç kez sosyal medya kullandığını belirtmiştir. Sosyal medya ile internet kullanımı işleminin aynı anlama geldiği dikkate alınırsa gençlerin en çok (%89) Facebook'u, %57 oranı ile Youtube ve Instagram'ı kullandıkları görülmüştür. Twitter kullanan gençlerin oranı %41'dir. Gençlerin birinci sırada eğlence (%60) ikinci sırada bilgi almak (%56) amacıyla sosyal medyayı kullandıkları görülmüştür. Bunları sırasıyla %54 oranında serbest zaman geçirmek, %53'ü iletişim kurma, %51'i gündemi takip etme, %47'si eğitim-öğretim-araştırma amacıyla sosyal medyayı kullandıkları takip etmektedir. Gençler sosyal medyayı, özgürlük (%37), güvenilirlik (%34), dürüstlük (%32), ve paylaşımcılık (%30) olarak gördüklerini ifade etmişlerdir (Gençlik ve Spor Bakanlığı, 2013, s.17-18). Zamanlarının büyük bir çoğunluğunu sosyal medya bağlamında internette geçiren gençlerin bilgisayar ve internet kullanım yeteneklerinin de aynı ölçüde geliştiği söylenebilir. Öte yandan internet kullanıcılarının ürettikleri tüm iletilerin kayıt altına alınması, "dijital ayak izi" kavramsallaştırması getirmekte ve gençlerin sosyal medyada izlerini sürmenin gelecek açısından belli riskler taşıyacağı üzerinde durulmaktadır (Erkul, 2016, s. 255). Gelecekte bu durumun alacağı biçimi şimdiden kestirmek bakımından konunun önemi kendiliğinden ortaya çıkmaktadır. Bu bağlamda Türkiye'de internet kullanım oranlarının giderek artması karşısında bu konuda araştırmaların da artması, ihtiyaçların tespiti ve sosyal politikaların geliştirilmesi bakımından kaçınılmaz görünmektedir.

Bu çalışmada, gençlerin sosyal medya olarak nitelenen bilgisayar ve interneti kullanım sıklıkları ile e-güvenlik yaklaşımları konu edilmiştir. Bunun için TÜİK'in (Türkiye İstatistik Kurumunu) Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırmasının (2016) verileri kullanılmıştır. TÜİK'in araştırmasında kısıtlı verilere ulaşılmış olsa da Türkiye genelinde bu kapsamda önemli bir verinin bulunması araştırmamızı kısmi ölçüde kolaylaştırmıştır. TÜİK'in 2016 Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması çerçevesinde 16-25 yaş katego-

risindeki geçlere yönelik üç temel sorudan hareket edilmiştir: 1)Gençlerin internet ve bilgisayar kullanım yetenekleri ve elektronik güvenlik yaklaşımları diğer yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır? 2) Gençlerin internet ve bilgisayar kullanım yetenekleri ve elektronik güvenlik yaklaşımları arasında bir bağlantı kurulabilir mi? 3) Gençlerin internet okur-yazarlığı ve bilgisayar kullanım yetenekleri ve elektronik güvenlik yaklaşımlarını demografik etmenler, bilgisayar okuryazarlığı ve internet kullanım sıklığı nasıl etkilemektedir? Bu üç temel sorunun yanıtı TÜİK'in araştırması kapsamında birincil analizlerle ortaya konulmaya çalışılmıştır. Bu amaçla çalışmada, sanayi sonrası enformasyon toplumu, dijital toplum ve ağ toplumu kavramları üzerinden gidilerek, bu konudaki literatürle bağlantı kurulmuş "net kuşağı" ve "dijital yerli" kavramlarının Türkiye'de gençlerin tanımlanabilmesi açısından interneti kullanım yetenekleri ve e-güvenlik yaklaşımları bağlamında incelenmiştir.

Günümüzde yüksek kullanım sıklığına sahip 'dijital nesil' olarak tanımlanan gençlerin bilişim teknolojileri kullanım yetenekleri ve güvenlik önemleri anlayışlarına dair bir tartışma açmak ve gelecek çalışmalara zemin oluşturmak bu çalışmanın temel hedefleri arasındadır. Ayrıca, çalışmaya dahil edilen gençlerin sosyal, ekonomik ve kültürel özelliklerine dair nesnel verilerin eksikliği bu çalışmanın önemli bir kısıtlılığıdır. Sosyolojik bir araştırma sosyo-ekonomik statü ve kültürel sermaye verileri temel düzeyde önemli olmakla birlikte henüz bu verilere ilişkin bilgiler mevcut değildir. TÜİK'in Türkiye çapında gelecekte yapılacak anket çalışmalarına hane ve bireylerin öncelikle nesnel sonrasında öznel olarak sosyo-ekonomik ve kültürel verilerinin dahil edilmesi bulgular açısından daha zengin ve çarpıcı çalışmaların üretimine katkıda bulunacaktır.

Bu çalışmada öncelikle gençlerin bilişim teknolojilerini kullanımları ve e-güvenlik yaklaşımları, ilgili literatür üzerinden tartışılmakta ve daha sonra araştırmanın yönteminden söz edilerek TÜİK'in araştırmasının birincil analize tabi tutulan bulguları verilmektedir. Değerlendirme ve sonuç kısmında ise bu çalışmanın bulguları ilgili teorik çerçeve ile literatür üzerinden araştırmamızın bulguları arasında bağlantı kurularak öneriler sunulmaktadır.

Gençlerin Bilişim Teknolojileri Kullanım Yetenekleri

Gençler, gerek teknolojinin hayatlarındaki yeri gerek teknoloji bağlamında yetenekleri değerlendirildiğinde literatürde "net kuşağı" (*net generation*) (Tapscott, 1998) ya da "dijital yerliler" (*digital natives*) (Prensky, 2001a) olarak tanımlanmaktadır. Bunun temel nedeni özellikle 1980 sonrası doğan kuşağın bilişim teknolojilerine yatkınlıkları ve bağımlılıklarıdır (Bennett, Maton & Kervin, 2008, s. 775). Günümüzün dijital yerlileri teknolojiye bağlı hayatları vasıtasıyla "bilgisayarlar, video-oyunları, dijital müzik çalarlar, kameralar, cep telefonları ve dijital devrin tüm araçları ve oyuncakları tarafından kuşatılmıştır" (Prensky, 2001a, s.1). Bilişim teknolojilerinin gerektirdiği yetileri içinde yaşadıkları dünyada teknolojiye yoğun derecede maruz kalmaları ile birlikte yetişen gençler aynı zamanda bu teknolojilerin dilindeki akıcı ve sofistike bilgisine sahip oldukları için "dijital yerliler" olarak tanımlanmaktadır (Bennett, Maton & Kervin, 2008, s.778).

Teknoloji, net kuşağının büyüdüğü ortamın doğal bir parçası olmakta, öyle ki "dijital olarak büyümüş" bütün bir nesli içermektedir (Tapscott, 1998, s. 2). Günümüzde 11-31 yaş arasındaki her birey herhangi bir cep telefonu ya da bilgisayarla iletişim kurmakta, elektronik postalarını kontrol etmekte, müzik indirmekte, film izlemekte, alışveriş yapmakta veya sosyal medya hesabında zaman geçirmektedir (Tapscott, 1998, s. 9). Ancak gençler tüm bu etkinlikleri yerine getirebilmek adına doğal olarak çok yönlü teknolojik yetilere sahiptirler. Onlar doğası gereği iletişim kurmayı, anlamayı, öğrenmeyi, amaç odaklı aramayı ve yorumlamayı becerebilen bir nesli ifade etmektedir (Tapscott, 1998, s. 9). Ayrıca tüm bunlar net kuşağının sadece bilişim teknolojileri yetenekleriyle kısıtlı değil, düşünce tarzları, yaklaşımları ve hatta beyinlerinin çalışmasına dahi etki etmektedir (Tapscott, 1998). Dahası, Tapscott'a göre kuşaklararası farklılıkta ilk kez net kuşağı bir önceki nesilden daha fazla bilgiye ve yetiye sahip olarak büyümekte ve bu kültürünü de toplumun geri kalanına ister istemez dayatmaktadır. Net kuşağı daha akıllı, pratik ve toplumsal çeşitliliğe karşı daha hoşgörülü olmakla birlikte modern hayatın tüm kurumlarını da yeni bir anlayışla bir dönüşüme götürmektedir (Tapscott, 1998, s. 6). Tapscott'un bu savı Bell'in post-endüstriyel toplumu kuramsallaştırması ile örtüşür niteliktedir. Bilgi toplumu tanımı, icat ve inovasyonların temelinde bilginin yer almasından gelmektedir. Post-endüstriyel toplumların en önemli özelliklerinin başında eğitim ve bilişim teknolojilerini kullanım yetenekleri gelmektedir. Ancak teknoloji ve entelektüel teknoloji arasındaki farkın altını çizmekte fayda vardır. Tek başına teknoloji makinelerle işaret ederken, üretimde bilgisayar destekli tasarımın ve iletişim teknolojilerinin gelişmesi ile algoritmalar, programlama, simülasyon ve benzeri ileri teknoloji yöntemleri ise entelektüel teknolojiyi ifade etmektedir (Bell, 1997, s. 34). Sosyal değişimin, yani sosyo-ekonomik ve kültürel örgütlenmenin değişiminde rol oynayan başlıca etmenin bilgi toplumunda ya da entelektüel teknolojinin gelişiminde yatmaktadır, denilebilir. Dolayısıyla bilgi toplumunun ve entelektüel teknolojinin içinde doğup büyüyen günümüz gençliğinin bilgisayar ve internet kullanımının yanı sıra bilişim teknolojilerini kullanım yeteneklerinin derecesi de önemli hale gelmektedir.

Diğer bir ifadeyle "online uzmanların" (Livingstone & Helsper, 2007), bilişim teknolojileri yeteneklerinin homojen şekilde dağıldığını iddia etmek doğru olmayacaktır. Her ne kadar dijital yerliler olarak tanımlansalar da, gençlerin bu teknolojilere erişimi, kullanım sıklıkları, şekilleri ve yetenekleri birçok toplumsal duruma göre değişmektedir. Örneğin, Lee'nin (2005) çalışmasına göre, ergenlerin internet kullanım yeteneklerinin gelişimi evde veya okulda internete erişimine göre değişmektedir. Benzer şekilde başka bir çalışmaya göre, insanların interneti nasıl kullandıkları sadece onların erişime sahip olmaları ya da olmamalarına göre değil; kullanım sıklıkları, nette geçirilen zaman, kullanım şekilleri, ihtiyaçları ve uzmanlıklarına göre yeteneklerin geliştirilmesiyle şekillenmektedir (Livingstone & Helsper, 2007, s. 4). Dolayısıyla gençliğin teknolojik yetenekleri ve tecrübesi tüm kuşağa dair genellenebilir bir olgu değildir (Bennett, Maton & Kervin, 2008, s. 778; Hargittai & Hinnant, 2008, s. 602).

Gençlerin teknolojik yeteneklerine dair yapılan ampirik çalışmalarda bilişim teknolojileriyle yakından ilgili gençlerin araştırmalara dahil edilmesi gerektiği vurgulanmıştır (Bennett,

Maton & Kervin, 2008, s. 779). Gençlerin bilişim teknolojilerine erişmesi ya da erişememesinin nedenleri daha çok katılım ya da dışlanma çerçevesinde 'ikinci derece dijital uçurum' (*second level digital divide*) ya da 'dijital eşitsizlik' (*digital inequality*) bağlamında incelenmektedir (Hargittai, 2002; Hargittai & Hinnan, 2008; Hargittai, 2010; Livingstone & Helsper, 2007). Bu bağlamda yapılan çoğu çalışma internete erişimi olan/olmayan ya da bilgisayar ve interneti kullanan/kullanmayanlar arasındaki farklılıkları incelemeye odaklanmıştır (Hargittai, 2002). Örneğin, Selwyn (2006) çalışmasında, 'dijital uçurumun' günümüzün geçerli bir sorunu olmaya devam ettiğini savunmuş ve bireylerin bilgisayar kullanımından ne derecede uzakta olduklarını ve bazılarının da gündelik hayatlarında bilgisayar kullanmama nedenlerini araştırmıştır. Ancak onun bulgularına göre, yaş, sosyo-ekonomik statü, eğitim, aile, cinsiyet gibi demografik faktörler "kimin nete gireceğini"; diğer bir deyişle kimin sosyal olduğu kadar "dijital olarak dışlandığını" da belirlemektedir (Selwyn, 2006, s. 274).

Öyle ki, dijital eşitsizlik sadece bilgisayar kullanma/kullanmama veya internete erişme/erişememe dikotomik yaklaşımıyla değil (Selwyn, 2006), aynı zamanda cinsiyet, yaş (Loges & Jung, 2001), eğitim düzeyi ve sosyo-ekonomik statü (Facer & Furlong, 2001) gibi toplumsal özelliklerle de ortaya çıkabilir. Bu daha çok gençlerin bilgisayar kullanımları ve internete erişimlerini sağlayan kaynakların belirlenmesiyle ilgilidir. Ayrıca kimlerin internet ya da bilgisayar kullanıp kullanmadığından çok bireylerin farklılaşan kullanım yeteneklerinin de incelenmesi gereklidir. Tüm bunlar değerlendirildiğinde evde erişime sahip olan, internette daha uzun zaman geçiren, interneti daha çok kullanan çocuk ve gençlerin bilişim teknolojilerini kullanım yetenekleri daha çok artmaktadır (Livingstone & Helsper, 2007, s. 10). Dahası, gençler arasında bu yeteneklere sahip olmada düşük de olsa cinsiyet farkının olduğu (Hargittai & Shafer, 2006; Livingstone & Helsper, 2007; Weiser, 2000); ve sosyo-ekonomik statünün gençlerin erişimine direkt etki ettiği vurgulanmaktadır (Livingstone & Helsper, 2009, s. 311).

Bireylerin bilişim teknolojilerini verimli bir şekilde kullanmalarına olanak sağlayan kullanım yetenekleri, literatürde 'dijital okuryazarlık' ya da 'bilgi okuryazarlığı' ve 'bilişim teknolojileri yetenekleri' olarak tanımlanmıştır (Eisenberg, 2010; Liu & Ko, 2016). Bu bağlamda dijital okur-yazarlık konusundaki araştırmaların, internete bağlanma gibi temel yeteneklere odaklanan çalışmalar ve internette bir hedefe yönelik bilgiyi bulma, üretme, analiz etme ve yorumlamaya dayalı uzmanlık gerektiren yeteneklere odaklanan çalışmalar olmak üzere ikiye ayrıldığı söylenmektedir (Livingstone & Helsper, 2009, s. 312). Yapılan çalışmaların sonuçlarına göre dijital okur-yazarlık arttıkça yetenekler de artmaktadır (Livingstone & Helsper, 2007, s. 5).

Bu çalışma bağlamında ise gençlerin bilişim teknolojileri kullanım yetenekleri, internet okuryazarlığı ve bilgisayar kullanım sıklığı, internete bağlanma araçları ve internet kullanımı ile demografik durum arasındaki ilişkiler incelenmektedir. Yukarıda bahsedildiği gibi gençlerin bilişim teknolojilerine dair 'yetenekleri' genellenebilir olmadığından dijital eşitsizlikler ortaya çıkabilir. Tablo.1'de gençlerin mensubu olduğu hanelerin bilgisayar, laptop ve akıllı telefon sahipliği, bilgisayar ve internet kullanımı ve internete bağlanılan cihazların özellik-

leri verilmiştir. Dijital okur-yazarlık ve bilişim teknolojileri okur-yazarlığının farklı kavramlar olduğu vurgulanarak, internete dair geliştirilen yeteneklerin bilgisayar kullanım yetenekleri ile doğru orantılı olmayacağı ifade edilmelidir. Nitekim hanelerde bulunan masaüstü bilgisayar (%21,6), laptop (%33,5) ve tablet (%28,25) sahipliği cep telefonu ve akıllı telefon sahipliğine (%96.6) göre dikkat çekici derecede düşük orandadır. Ayrıca hanede bilgisayar kullanımının da yarıya yarıya olduğu görülmektedir. Dolayısıyla çoğu bireyin hane dışında yani okulda, iş yerinde, kafe veya kütüphanede bilgisayar kullandığı öne sürülebilir. Hatta Selwyn'in çalışmasında bulguladığı gibi evinde bilgisayar kullanmayan bireyler arkadaşının bilgisayarından yararlanıyor olabilirler (2006, s. 285). Hanede internet erişiminin %71, ancak internet kullanımının %95 olması bu savı destekler niteliktedir. İnternete bağlanılan cihazlara bakıldığında ise en az masaüstü bilgisayar ile olmak üzere (%20), tablet (%27, 46) ve taşınabilir cihaz ile (%38,8) internete bağlanılırken, en yüksek düzeyde cep telefonu ile internete bağlanıldığı (%97,1) görülmektedir. Bu oranlar cihazların sahipliği ile paralel şekildedir. Bu nedenle, gençlerin büyük bir çoğunluğunun cep telefonları ile internete bağlandığı anlaşılmaktadır. Öyle ki, bunun bilişim teknolojileri kullanım yeteneklerine etkisinin olup olmadığı araştırma açısından ilgi çekicidir. Ayrıca yaş, cinsiyet ve eğitim düzeyi gibi faktörlerin de dijital eşitsizlik bağlamında etkisi olacağı düşünülmektedir.

Tablo.1. Hanehalkı Temel Bilgileri

	<i>f</i>	%	<i>N</i>
Masaüstü bilgisayar	2436	21.60	11.276
Laptop	3777	33.50	11.276
Tablet	3185	28.25	11.276
Cep telefonu/Akıllı telefon	10896	96.63	11.276
Hanede bilgisayar kullanımı	5280	46.83	11.276
Hanede internet erişimi	8081	71.67	11.276
İnternet Kullanım	7693	95.20	8.081
Masaüstü bilgisayar ile internete bağlanma	1620	20.05	8.081
Taşınabilir cihaz ile internete bağlanma	3138	38.83	8.081
Tablet ile internete bağlanma	2219	27.46	8.081
Cep telefonu ile internete bağlanma	7847	97.10	8.081

Gençlerin Elektronik Güvenlik (E-Güvenlik) Yaklaşımları

Net kuşağının bilişim teknolojilerinin kullanımı açısından sahip olduğu avantajların yanında Tapscott'ın da altını çizdiği üzere maruz kalabileceği olumsuzluklar da bulunmaktadır. Bunlardan en önemlisi sosyal ağlar dahil dijital ortamda kişisel bilgilerini kolayca paylaşmaları, dolayısıyla mahremiyet yaklaşımlarının risk oluşturmasıdır (Tapscott, 1998, s. 8). Tapscott, teknolojinin içinde büyümelerinin getirdiği bir risk olarak mahremiyet anlayışının şimdi her ne kadar "umurlarında olmadığını" belirtse de ileride onların pişman olabile-

cekleri sonuçlara yol açabileceğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda gençlerin internetteki mahremiyet anlayışına karşın birçok ampirik çalışma yürütülmüştür (Livingstone, 2008; Moscardelli & Divine, 2007; Park, 2013; Patchin & Hinduja, 2010; Youn, 2009). Örneğin Moscardelli ve Divine (2007), gençlerin internet ortamında mahremiyet yaklaşımlarını etkileyen faktörleri incelemiştir. Onlara göre gençlerin bilgisayar ve interneti sadece uzun saatler boyunca kullanmasından öte geniş bir yelpazede bir kullanımın söz konusu olduğu değerlendirildiğinde, mahremiyet yaklaşımı gelişmediğinde birçok riske karşı daha açık ve savunmasız hale geldikleri değerlendirilmektedir. Bu kapsamda araştırmalarına göre üç risk faktörü öne çıkmaktadır; profillemeye, kimlik sahtekarlığı ve cinsel istismar (Moscardelli & Divine, 2007, s. 233). Profillemeye, özellikle belirli firmalar tarafından internetteki karakteristik ve davranışsal bilgilerin sistematik bir şekilde toplanmasını kapsarken; kimlik sahtekarlığı kendi kimlik bilgilerini gizleyerek ya da çarpıtarak kişisel bilginin hırsızlığına karşılık gelmektedir. Ayrıca internette kendilerini anonim ve güvenli bir ortamda olduklarını düşünseler de, gençler sosyal medya grupları ve benzeri şekilde istismara açıktır (Moscardelli & Divine, 2007, s. 234). Bu risklerden ve geliştirilen mahremiyet konusunda bilinçlendirme programları ve kuruluşlarının yaklaşımlarından yola çıkarak Moscardelli ve Divine'in araştırma bulgularına göre, gençlerin mahremiyet yaklaşımları internette geçirdikleri zaman, ailelerinin iletişim tarzı ve yaşlılarından etkilenme dereceleri ile pozitif yönde ilişkilidir. Ayrıca, çalışmanın bulgularında cinsiyet farklılığı öne çıkmakta ve kadın katılımcıların erkeklere göre mahremiyet konusunda daha duyarlı olduğu görülmektedir. Buna ek, elektronik posta adresine sahip olan gençler olmayanlara göre internet ortamında mahremiyetine daha çok önem vermektedir. Son olarak gençlerin mahremiyet konusunda endişeleri artması doğru olmayan bilgi sunma ve listelerden kaldırılma isteği olmak üzere iki farklı önlem almaları olasılığını artırmaktadır. Ancak, Moscardelli ve Divine'in çalışmasında mahremiyet açısından gençlerin yetişkinlerden daha umursamaz olduğu çıkarılmasının tam tersi bir sonuç ortaya konmuştur. Hoofnagle vd. (2010) aynı şekilde araştırmasıyla bu iddiayı destekler nitelikte bir sonuca varmıştır. Onlara göre internette geçirdikleri zaman ayırt edici düzeyde farklılaşmasına rağmen genç bireyler yetişkinler gibi mahremiyetin korunması adına bir motivasyona sahiptir (2010, s. 20). Diğer bir farklılaşma noktası ise gençlerin internette mahremiyet ve kişisel bilgi güvenliklerinin hukuksal olarak sağlandığı varsayımdır. Toplumsal bütünleşmenin bir yolu olarak dijital ortamda uzun süre bulunma sonucunda gençlerin mahremiyetin güvenliği konusunda her ne kadar umursamaz davranmadıkları bilimsel olarak gösterilmiş olsa da bu güvenliğin nasıl sağlandığı, hatta sağlanıp sağlanmadığı bilgisi açısından yaklaşımları yetişkinlere göre farklı olmaktadır.

Benzer şekilde profillemeye sorunundan yola çıkan Youn (2009) genç ergenlerin internetteki mahremiyet yaklaşımlarını belirleyen etmenler ve mahremiyet¹¹ koruma (güvenlik) davranışlarına etkilerini araştırmıştır. Çalışmanın bulgularına göre, bilginin ifşasına dair risk algısı mahremiyet yaklaşımında pozitif yönde bir etkide bulunurken, bilgiyi paylaşmanın faydalarına yönelik algının ise negatif yönde etki ettiği anlaşılmıştır. Moscardelli ve Divine'in bulgularıyla uyumlu şekilde Youn da mahremiyet açısından alınan önlemlerin kişisel

¹ Bu çalışma bağlamında araştırma konusu gereğince İngilizce literatürde yaygın olarak kullanılan *privacy* kelimesinin karşılığı olarak mahremiyet yerine (*elektronik*) *güvenlik* olarak yer verilmiştir.

bilgileri paylaşmamanın yanında yanlış bilgilerin verilmesinin bir başa çıkma strateji olarak kullanıldığına dikkat çekmektedir. Bunun yanı sıra gençler tarafından detaylı bilgi talep eden internet sitelerinin tercih edilmemesi de literatüre önemli bir katkı oluşturmuştur.

Dahası, Peter ve Valkenburg (2011) gençler tarafından yaygın olarak kullanılan sosyal medya teknolojileri bağlamında onların mahremiyet ile ilgili konularla nasıl başa çıktıklarını araştırmıştır. Araştırma sorunları yukarıda kısaca verilen çalışmalarda da genel olarak bahsedilen ‘mahremiyet paradoksu’ (Barnes, 2006), yani yetişkinlerin mahremiyetlerinin ihlal edileceğine dair endişelerine karşın gençlerin kişisel bilgilerini çoğunlukla daha kolay paylaşabildikleri argümanına dayanmaktadır. Diğer ampirik çalışmalardan farklı olarak Peter ve Valkenburg gençlerin mahremiyet duygularıyla ilgili teorik bir altyapı çalışması oluşturmayı amaçlamıştır. Peter ve Valkenburg mahremiyetin birçok tanımı içerisinde Westin’in ‘bireylerin, grupların veya kurumların kendileri hakkında ne zaman, nasıl ve ne ölçüde bilgi verdiklerini belirleme hakkı’ tanımını temel olarak tercih etmiştir (2011, s. 222). Westin’in tanımı bilgi mahremiyetine dayalı olması nedeniyle gençlerin kişisel bilgilerini internette paylaşma konusunda açıklayıcı olacaktır (Peter & Valkenburg, 2011, s. 222). Aynı şekilde bu çalışmada da yer verilen gençlerin elektronik güvenlik (e-güvenlik) yaklaşımı Westin’in mahremiyet tanımı üzerinden gençlerin yaklaşımları açısından önemlidir. Peter ve Valkenburg, gençlerin internet sosyal ağ platformlarında kendi kişisel bilgileri üzerine tercih ve kontrollerini geliştirdiklerini öne sürmektedir (2011, s. 231). Mahremiyet paradoksunun da ortaya koyduğu üzere gençler sürekli riskler ve fırsatlar arasında muhakeme etmek durumunda kalmakta ve mahremiyet/e-güvenlik yaklaşımlarını da bu doğrultuda belirlemektedirler (Peter & Valkenburg, 2011). Ayrıca yetişkinlerin mahremiyet ihlali olarak algıladıkları bilgiler ile gençlerin hangi kişisel bilgileri mahremiyet kapsamında değerlendirdiğinin değişebileceği kabul edilmelidir. Örneğin, Livingstone (2008)’un çalışmasının sonuçlarına göre yaş, ilişki durumu veya cinsel eğilim gençler için mahrem bilgi olarak algılanmamaktadır. Son olarak Tapscott ile benzer endişeleri taşıyan Peter ve Valkenburg gençlerin gelecekteki ilişkileri veya iş başvuruları açısından internet mahremiyetinin riskli yönlerinin farkında olması gerektiğini vurgulamaktadır. Bu bağlamda daha önce değinilen “dijital ayak izi” konusu önem taşımaktadır.

Türkiye’de ise ‘dijital’ mahremiyet ve güvenlik çerçevesinde yapılan çalışmalar kısıtlı olmakla birlikte (Kezer vd., 2016), genellikle sosyal medya üzerine odaklanmıştır. Örneğin Kezer vd. (2016) Facebook sitesinde mahremiyet tutumlarının, okuryazarlığının ve mahremiyet yönetiminin yaş aralıklarına göre nasıl değiştiğini araştırmıştır. 18-40, 41-65 ve 65 yaş üzeri olmak üzere 518 katılımcıyı üç yaş grubu altında analiz eden Kezer vd. gençlerin sosyal medyayı diğer yaş gruplarına göre daha çok kullandıklarını ve özellikle Facebook’u sosyal etkileşim amaçlı olarak kullandıklarını göstermiştir. Ortalama 8.26 yıldır internet kullanıcıları olan gençler hafta içi günde 4.49 saat, hafta sonu ise günde 5.18 saatini internette geçirmektedir (Kezer vd., 2016). Facebook kullanımının ise günde ortalama 4.29 saate denk gelmesi gençlerin neredeyse internette geçirdikleri tüm zamanı bu sosyal medya paylaşım sitesine ayırdığının tespit edilmesi önemli olmuştur. Dahası, genel literatür ile uyumlu bir şekilde gençlerin Facebook kapsamında kendini ifade etmek adına bilgilerini paylaşmaya daha yatkın olduğu ve mahremiyetinin güvenliği için daha az önlem aldığı

bulgulamıştır. Mahremiyet tutumu açısından daha yaşlı olan grupların daha hassas olduğunu da altı çizilmiştir (Kezer vd., 2016).

Yöntem

Bu çalışma için TÜİK'in 16-74 yaş kategorisine ilişkin Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması verileri resmi bir yazı ile elde edilmiştir. Çalışma kapsamında 2016 yılı TÜİK Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması veri seti kullanılarak birincil analiz yapılmıştır. TÜİK araştırması Türkiye'nin yedi farklı bölgesinde kent ve kırsal alanda olmak üzere 16-74 yaş aralığında toplam 28.353 kişiyle hane ve fert bilgileri, bilgisayar ve internet kullanım şekilleri ve sıklığı, internete bağlanan cihazlar ve ağlar, bilişim sistemleri kullanım yetenekleri, güvenlik önlemleri gibi alanlarda sorular ile yüz yüze görüşme şeklinde gerçekleştirilmiştir. Buna göre TÜİK örnekleminin %22'sini oluşturan 16-25 yaş aralığındaki toplam 5.597 gençten 3.718'i çalışma kapsamına dahil edilmiştir (16-25 yaş, $N=3.718$). Her ne kadar TÜİK veri seti ulusal düzeyde temsili örneklem sunuyor olsa da TÜİK anketinin gençlik özelinde bir araştırma tasarımına sahip olmaması nedeniyle bu çalışma ele alınan yaş grubunun temsili olmadığının bilincinde yürütülmüştür.

Bu çerçevede çalışmamızın yöntem kısmı ile ilgili olarak bağımlı ve bağımsız değişkenlere ilişkin bilgiler ve hipotezler sunulmuştur.

Bağımlı Değişkenler

Bu çalışmada bağımlı değişkenler bilgisayar okuryazarlığı ve internet kullanım yetenekleri olmak üzere gençlerin bilişim kullanım yetenekleri ve e-güvenlik yaklaşımları olmaktadır. Dolayısıyla gençlerin bilgisayar okuryazarlığı ve internet kullanım yetenekleri ve e-güvenlik yaklaşımları derecelendirilerek yeteneklerinin seviyesi belirlenmiştir. Bu noktada bireylerin bilgisayar kullanım yetenekleri ölçeği; *bilgisayar ve diğer cihazlardan dosya aktarma, yazılım veya uygulama yükleme, işletim sistemi değiştirme, dosya/klasör kopyalama, Word vb. yazılım kullanma, sunum hazırlama, Excel vd. program kullanma, gelişmiş fonksiyonları kullanma, yazılım kullanarak yönetme ve kod yazma* olmak üzere oluşturulmuştur ($\alpha=0.88$). Gençlerin yeteneklerinin derecelerine göre yetenekleri sınıflandırılmıştır.²² Buna göre birinci aşamada birincil kullanım; *bilgisayar ve diğer cihazlardan dosya aktarma, yazılım veya uygulama yükleme, işletim sistemi değiştirme, dosya/klasör kopyalama* çerçevesinde 1-4 arası yetenekleri olanlar olarak birleştirilmiştir. Bu kitle yaklaşık %80'e karşılık gelmektedir. Daha sonra ikincil kullanım; *Word vb. yazılım kullanma, sunum hazırlama, Excel vd. program kullanma* yeteneklerini sahip olanlar şeklinde kodlanmıştır (%66,3). Son olarak üçüncül kullanım; *gelişmiş fonksiyonları kullanma, yazılım kullanarak yönetme ve kod yazma* yetenekleri altında sınıflandırılmıştır (%39, 5). Dolayısıyla bu sınıflama ile gençlerin yeteneklerinin seviyelerinin ölçülmesi amaçlanmıştır.

²² Bu sınıflandırma yapılırken Livingstone ve Helsper (2007)'den yararlanılmıştır.

Gençlerin internet okuryazarlığı ölçeği; *e-posta kullanma, internet üzerinden görüşme, sosyal medya profili kullanma, haber sitelerini gezme, mal ile ilgili bilgi arama, oyun indirme/oyunama, müzik dinleme, video izleme ücretsiz, metin/fotoğraf/müzik vs. oluşturma, web sitesi oluşturma, internet bankacılığı kullanma* olmak üzere belirlenmiştir ($\alpha=0.79$). Bilgisayar okuryazarlığı yeteneklerinin derecesini ölçmek adına birincil kullanım; *e-posta kullanma ve internet üzerinden görüşme* olarak sınıflandırılmıştır. İkincil kullanım ise, *sosyal medya profili kullanma, haber sitelerini gezme ve mal ile ilgili bilgi arama* şeklinde kodlanmıştır. Son olarak üçüncül kullanıcılar; *oyun indirme/oyunama, müzik dinleme, video izleme ücretsiz, metin/fotoğraf/müzik vs. oluşturma, web sitesi oluşturma, ve internet bankacılığı kullanma* olarak kodlanmıştır. Bu sınıflama çerçevesinde gençlerin bilgisayar okuryazarlığının dereceleri ölçülmesi amaçlanmıştır.

E-güvenlik yaklaşımı ölçeği ise; *gizlilik politikasına ilişkin bilgi edinme, coğrafi konum erişimi sınırlama, profil ve içerik erişimi engelleme, kişisel bilgilerin reklam amaçlı kullanılmasına izin vermeme, sertifika sorma, kişisel bilgilerin silinmesi için web hizmeti kullanma* olmak üzere oluşturulmuştur ($\alpha=0.78$). Bağımlı değişkenler arasında korelasyona bakıldığında anlamlı olduğu görülmektedir ($p<0.001$).

Bağımsız Değişkenler

Bu araştırma kapsamında yaş, cinsiyet, eğitim durumu, bilgisayar kullanım sıklığı, internet kullanım sıklığı, cepten internet kullanımı, bulut sistemi kullanımı, internette kişisel bilgi, adres bilgisi ve ödeme bilgileri paylaşımı değişkenleri bağımsız değişken olarak alınmıştır. Değişkenler arasında korelasyona bakıldığında tüm değişkenlerin anlamlı olduğu görülmektedir ($p<0.001$).

Hipotezler

Bilişim teknolojileri kullanım yeteneklerine dair hipotezler:

H_{a1} : İnternet okuryazarlığı yaş gruplarına göre anlamlıdır.

H_{a2} : Bilgisayar kullanım yetenekleri yaş gruplarına göre anlamlıdır.

H_{a3} : İnternet okuryazarlığı cinsiyet durumuna göre anlamlıdır.

H_{a4} : Bilgisayar kullanım yetenekleri cinsiyet durumuna göre anlamlıdır.

H_{a5} : İnternet okuryazarlığı eğitim durumuna göre anlamlıdır.

H_{a6} : Bilgisayar kullanım yetenekleri eğitim durumuna göre anlamlıdır.

H_{a7} : İnternet okuryazarlığı birincil, ikincil ve üçüncül kullanım internet kullanım sıklığına göre anlamlıdır.

H_{a8} : İnternet okuryazarlığı bilgisayar kullanım sıklığına göre anlamlıdır.

H_{a9} : Bilgisayar kullanım yetenekleri birincil, ikincil ve üçüncül kullanım bilgisayar kullanım sıklığına göre anlamlıdır.

H_{a10}: Bilgisayar kullanım yetenekleri internet kullanım sıklığına göre anlamlıdır.

H_{a11}: İnternet okuryazarlığı cepten internet kullanımına göre anlamlıdır.

H_{a12}: Bilgisayar kullanım yetenekleri cepten internet kullanımına göre anlamlıdır.

Elektronik güvenlik yaklaşımlarına dair hipotezler:

H_{b1}: E-güvenlik yaklaşımları yaş gruplarına göre anlamlıdır.

H_{b2}: E-güvenlik yaklaşımları cinsiyet durumuna göre anlamlıdır.

H_{b3}: E-güvenlik yaklaşımları eğitim durumuna göre anlamlıdır.

H_{b4}: E-güvenlik yaklaşımları internet kullanım sıklığına göre anlamlıdır.

H_{b5}: E-güvenlik yaklaşımları bilgisayar kullanım sıklığına göre anlamlıdır.

H_{b6}: E-güvenlik yaklaşımları cepten internet kullanımına göre anlamlıdır.

H_{b7}: E-güvenlik yaklaşımları internette kişisel bilgi paylaşımına göre anlamlıdır.

H_{b8}: E-güvenlik yaklaşımları internette adres bilgileri paylaşımına göre anlamlıdır.

H_{b9}: E-güvenlik yaklaşımları internette ödeme bilgileri paylaşımına göre anlamlıdır.

H_{b10}: E-güvenlik yaklaşımları bulut depo kullanımına göre anlamlıdır.

Hipotezlerin analizine ilişkin bilgiler bulgular kısmında detaylı olarak verilmektedir.

Araştırmanın Bulguları

Bu kapsamda araştırmamızın bulguları kısmında, öncelikle çalışmanın örneklem grubunun sosyo-demografik özellikleri, gençlerin internet ve bilgisayar kullanma sıklıkları ve hipotezlerin analizi başlıkları altında verilmektedir.

Gençlerin Sosyo-Demografik Özellikleri

Bu çalışmanın örneklemini 16-25 yaş aralığındaki toplam 3.718 genci kapsamaktadır. Bu örneklemin yarısı kadın (%50,83) katılımcılardan oluşmaktadır. Gençlerin yüzde 45,7'si 16-19 yaş grubundayken, yüzde 54,3'ü 20-25 yaş aralığındadır. Bu anlamda yaş gruplarına göre dengeli bir dağılım olduğu görülebilir. Örnekleme dair dikkat çekici bir özellik ise gençlerin %6,45'inin bir okul diplomasına sahip olmamasıdır. Dahası ilkokul ve ortaokul mezunlarının da oranın oldukça yüksek olduğu görülmektedir (%53,52). İlköğretim mezunlarının yanında lise ve dengi seviyede öğrenim gören gençlerin oranı %34,4 olurken, yalnızca çok düşük oranda bir kesim lisans ve/veya lisansüstü eğitim almıştır (%5,62). Gençlerin %69'u işgücüne dahil değildir. Bunun %58'i eğitimine devam ettiği içindir. Geriye kalan %30 ise çoğu ücretli olmak üzere (%84,4) bir işte çalışmaktadır. Tablo.2'de yüzdeler detaylı bir şekilde verilmiştir.

Tablo.2. Gençlerin Tanımlayıcı Bilgileri

	<i>f</i>	%
Kadın	2845	50,83
Erkek	2752	49,17
Yaş		
16-19	2558	45,71
20-25	3039	54,3
Eğitim durumu		
Bir okul bitirmedi	289	6,45
İlkokul	157	3,51
İlköğretim/Ortaokul ve dengi	2240	50,01
Lise ve dengi	1541	34,41
Yüksekokul, fakülte ve daha üstü	252	5,62
İşgücü durumu		
İşgücüne dahil olanlar	1360	30,36
Ücretli, maaşlı veya yevmiyeli	1171	84,43
İşveren	10	0,72
Kendi hesabına çalışan	53	3,82
Ücretsiz aile işçisi	153	11,03
İşsiz	3.119	69,64
İşgücüne dahil olmayanlar		
Eğitim/Öğretime devam ediyor	1812	58,60

Gençlerin İnternet ve Bilgisayar Kullanma Sıklıkları

Bu çalışma açısından önemli olan konulardan birincisi gençlerin bilgisayar kullanım sıklığı iken, ikincisi internet kullanım sıklığı olmaktadır. Kadınların %65,75'i, erkeklerin %67,26'sı bilgisayarı hemen her gün kullanırken, azımsanamayacak bir kesim ise haftada bir kere (kadın=%19,45 ve erkek=%17,29) veya birden daha az kullanmaktadır. 16-19 yaş aralığındaki gençlerin %60'ı, 20-25 yaş gençlerin ise %71,63'ü bilgisayarı hemen her gün, geriye kalanı ise hafta bir veya birden daha az kullanmaktadır. 16-19 yaş aralığındaki gençlerin %80'nin hemen her gün internete girdiği, %17,05'nin ise haftada bir defa, %2 gibi az oranda bir kesimin ise haftada bir defadan az internete eriştiği görülmektedir. Hanelerin %21'inde masaüstü bilgisayar, %33'ünde ise laptop olduğu değerlendirildiğinde bilgisayar kullanımının hemen her gün oranlarında internet kullanımına göre daha düşük olması daha anlaşılabilir hale gelmektedir. Bu argümanı internet kullanım oranının %95, cep telefonu ile internete erişimin (%97) bilgisayar ile internete erişimden (%20) dikkat

çekici derecede yüksek olması destekler niteliktedir. Dolayısıyla Türkiye'deki 16-25 yaş aralığındaki gençlerin taşınabilir cihazlar ile internete erişim sağladığı görülmektedir. Ayrıca eğitim durumu yükseldikçe hem bilgisayar kullanımının hem de internet kullanımının giderek arttığı dikkat çekmektedir.

Tablo.3. Gençlerin Bilgisayar ve İnternet Kullanım Sıklıkları

	Bilgisayar Kullanım Sıklığı			İnternet Kullanım Sıklığı		
	Hemen her gün	Haftada 1 defa	Haftada 1 defadan az	Hemen her gün	Haftada 1 defa	Haftada 1 defadan az
Kadın	65,75	19,45	14,80	83,71	13,24	3,05
Erkek	67,26	17,29	15,46	86,77	10,68	3,05
Yaş						
16-19	60,61	21,43	17,97	80,92	17,05	2,03
20-25	71,63	15,64	12,73	88,63	7,98	3,39
Eğitim Durumu						
Bir okul bitirmede	35,71	28,57	35,71	57,35	26,47	16,18
İlkokul	53,33	35,56	11,11	70,45	21,59	7,95
İlköğretim/ Ortaokul ve dengi	59,28	21,95	18,77	80,03	16,72	3,25
Lise ve dengi	72,21	15,31	12,48	92,15	6,28	1,57
Yüksekokul, fakülte ve daha üstü	84,65	8,71	6,64	96,39	2,41	1,20

Tüm bu gençlerin (16-25, N=3.718) temel verilere dayanarak üç ana araştırma sorusu ortaya konmaktadır: 1) Gençlerin internet ve bilgisayar kullanım yetenekleri ve elektronik güvenlik yaklaşımları diğer yaş gruplarına göre farklılaşmakta mıdır? 2) Gençlerin internet ve bilgisayar kullanım yetenekleri ve elektronik güvenlik yaklaşımları arasında bir bağlantı kurulabilir mi? 3) Gençlerin internet okuryazarlığı ve bilgisayar kullanım yetenekleri ve elektronik güvenlik yaklaşımlarını demografik etmenler ve bilgisayar okuryazarlığı ve internet kullanım sıklığı nasıl etkilemektedir? Bu doğrultuda yetenekler ve e-güvenlik ve bunları etkileyen faktörler sistematik olarak incelenmiştir.

Hipotezlerin Analizi

Demografik değişkenlerin internet ve bilgisayar kullanımı yetenekleri açısından önemli olduğu değerlendirilmiştir (Livingstone & Helsper, 2007, s. 9). Gençlerin bilgisayar kullanım yetenekleri ve internet okuryazarlığının internet ve bilgisayar kullanım sıklığı ile iliş-

kili olduğu saptanmıştır. Yine gençler arasında cep telefonu sahipliğinin diğer cihazlara göre yüksek olması ve internete erişimin cep telefonu üzerinden sağlandığı değerlendirildiğinde bilgisayar kullanım yetenekleri ve internet okuryazarlığı açısından etkili olduğu düşünülmektedir. Tüm bunlar değerlendirildiğinde yapılan t-testi analizlerinin sonuçlarına göre bilişim teknolojileri kullanım yeteneklerine dair hipotezlerden H_{a1} , H_{a2} , H_{a3} , H_{a4} , H_{a6} , H_{a7} , H_{a8} , H_{a9} , H_{a10} , H_{a11} ve H_{a12} hipotezleri kabul edilmiştir. Buna göre hem internet okuryazarlığı hem de bilgisayar kullanım yetenekleri diğer yaş gruplarına göre gençler için anlamlıdır. İnternet okuryazarlığı ile cinsiyet ($p<0.05$), bilgisayar kullanım sıklığı ($p<0.001$), internet kullanım sıklığı ($p<0.05$) ve cepten internet kullanımı ($p<0.001$) arasında anlamlı bir ilişki vardır. Yapılan ANOVA testi sonucuna göre, internet okuryazarlığı ve eğitim seviyesi arasında anlamlı bir ilişki görülmektedir ($p<0.05$). Ayrıca bilgisayar kullanım yetenekleri ile cinsiyet ($p<0.001$), bilgisayar kullanım sıklığı ($p<0.001$), internet kullanım sıklığı ($p<0.001$) ve cepten internet kullanımı ($p<0.001$) arasında anlamlı bir ilişki vardır. ANOVA analizi sonucuna göre, bilgisayar kullanım yetenekleri ve eğitim seviyesi arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur ($p<0.001$). Birincil ($x_2=210.42$, $p<0.001$), ikincil ($x_2=163.79$, $p<0.001$) ve üçüncül ($x_2=236.97$, $p<0.001$) internet okuryazarlığı her gün internet kullananlar açısından anlamlıdır. Buna göre üçüncül kullanım yani oyun oynama/indirme, müzik dinleme, metin, fotoğraf ya da web sitesi oluşturma gibi ileri seviye yetenekler ile her gün internet kullanma arasında orta seviye ilişki vardır (Cramer's $V=0.25$). Dahası birincil ($x_2=14.20$, $p<0.001$), ikincil ($x_2=96.76$, $p<0.001$) ve üçüncül ($x_2=61.26$, $p<0.001$) bilgisayar kullanım yetenekleri her gün bilgisayar kullananlar açısından anlamlıdır. İkincil kullanım, öyle ki Word, Excell ve Powerpoint programları ile belge oluşturma ve bilgisayar kullanım sıklığı her gün olanlar arasında düşük de olsa diğer yetenek derecelerine göre anlamlı bir ilişkinin olması önemli görülmüştür (Cramer's $V=0.18$).

Elektronik güvenlik yaklaşımları açısından ilk olarak demografik özelliklerin belirleyici olacağı değerlendirilmiştir. Daha sonra internet ve bilgisayar kullanım sıklıklarının etkisi olacağı düşünülmüştür. Son olarak internette kişisel bilgi, iletişim bilgileri ve ödeme bilgileri olmak üzere gençlerin hangi bilgilerini paylaştıklarının e-güvenlik yaklaşımına etkisi olacağı değerlendirilmiştir. Ayrıca özellikle dokümanların, fotoğrafların, videoların paylaşılmasına olanak sağlayan bulut depo kullanımı ile e-güvenlik yaklaşımının ilişkisi incelenmiştir. Tüm bunlar değerlendirildiğinde e-güvenlik yaklaşımı hipotezlerinden H_{b1} , H_{b2} , H_{b4} , H_{b5} , H_{b6} , H_{b7} , H_{b8} , H_{b9} , H_{b10} hipotezleri kabul edilmiştir. Buna göre e-güvenlik yaklaşımı yaş gruplarına göre anlamlıdır. Öyle ki, gençlerin e-güvenlik yaklaşımının daha yüksek olduğu söylenebilir. Ayrıca e-güvenlik yaklaşımı ile cinsiyet ($p<0.001$), cepten internete bağlanma ($p<0.001$), bilgisayar kullanım sıklığı ($p<0.001$), internet kullanım sıklığı ($p<0.001$), kişisel bilgi paylaşımı ($p<0.001$), iletişim bilgilerinin paylaşımı ($p<0.001$), ödeme bilgilerinin paylaşımı ($p<0.001$) ve bulut depo kullanımı ($p<0.001$) ile arasında anlamlı bir ilişki tespit edilmiştir. ANOVA testi sonucuna göre e-güvenlik yaklaşımı ile eğitim seviyesi arasında anlamlı bir ilişki vardır ($p<0.001$).

Tüm bu bulgular, Türkiye’de gençlerin giderek internet ve bilgisayar kullanımlarının artacağını göstermekle birlikte birincil, ikincil ve üçüncül düzeydeki internet kullanımlarının da hızla giderek artacağı tahminini kuvvetlendirmektedir.

Değerlendirme ve Sonuç

Bu çalışmada dijital toplum, ağ toplumu ve sanayi sonrası enformasyon toplumu kavramlarından hareket edilmiştir. Günümüz bilişim teknolojilerinin hızla yenilikler de katarak gelişmesi yeni bir kültür anlayışını ortaya çıkarmaktadır. Bu kültüre Van Dijk dijital kültür adını vermekte, Castells ise ağ toplumu kavramsallaştırması üzerinden bireylerin, toplumların ve ekonomilerin birbirine bağlı ve bağımlı hale geldiklerinden söz etmektedir. Bell ise post endüstriyel toplum kavramsallaştırmasıyla, entelektüel teknolojilerin gelişiminde bireylerin bilgisayar ve internet kullanım yeteneklerinin etkili olduğunun önemini vurgulamaktadır. Bu açıklamalar göre, bilişim teknolojilerinin gelişiminde bireysel yetenekler önemli olduğu kadar aynı zamanda hükümetlerin ve kurumların bu yeteneklerin geliştirilmesi için kaynak ayırmalarının ve bilinçli hareket etmelerinin şart olduğu da ifade edilmektedir.

İnternet ağlarının dünya çapında kurulması, yayılması ve işlerin bu ağlar üzerinden yürütülmesi karşısında günümüzde bilgisayar ve internet kullanımı zorunlu hale gelmiştir. Bu zorunluluk gençlerin bir önceki kuşakla aralarında dijital bir uçurumun doğmasına ve kendilerinin net kuşağı olarak adlandırılmalarına yol açmıştır. Böylece anne-babalarından daha fazla bilgiye sahip olmaları ebeveynlerin otoritelerinin sarsılmasına fakat gençlerin de prestijlerinin yükselmesine neden olmaktadır. Bu durumda yetişkinlerin gençlerin hızına yetişmeleri beklenmektedir. Yoksa gençlerin “dijital yerli” yetişkinlerin ise “dijital göçmen” olarak tanımlanması söz konusu olacaktır.

Türkiye’de tüm gençlerin bilgisayara ve internet kullanma olanaklarına sahip olduğu söylenemez. Bu konuda dijital eşitsizliğin olduğunu kabul etmemiz gerekir. Günümüzde gençlerin net kuşağı ve/veya dijital yerli olarak nitelendirilmesi internet kullanma konusuna hakim olmalarından kaynaklanmaktadır. Ağlar üzerinden hızla kurulan bağlantılar aracılığı ile gençler hem kendi akranları arasında hem de kendi istekleri doğrultusunda istedikleri ortamlarla iletişime geçme imkanına sahip olabilmektedirler.

Dolayısıyla bu çalışmanın konusu, Türkiye’de 16-25 yaş aralığındaki gençlerin bilgisayar ve internet kullanma yetenekleri ve e-güvenlik yaklaşımları oluşturmaktadır. Bu kapsamda çalışmanın amacı, bilgisayar ve internet kullanımları yoluyla gençlerin ne kadar dijital yerli oldukları tespit edilmeye çalışılmıştır. Bu bakımdan TÜİK’in 2016 yılında yapmış olduğu Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması veri seti kullanılarak birincil analiz yapılmış ve bu analizler sonucunda gençlerin bilgisayar ve internet kullanımına önemli ölçüde hakim oldukları ortaya konulmuştur.

Bu kapsamda bulgular kısmında da ifade edildiği üzere, tüm değişkenler arasındaki korelasyon; bilişim teknolojileri kullanım yetenekleri, e-güvenlik yaklaşımı ile demografik de-

ğışkenler, internet ve bilgisayar kullanım sıklığı, cepten internet kullanımı, bulut sistemi kullanımı, internette kişisel bilgi, adres bilgisi ve ödeme bilgileri paylaşımı değişkenleri arasında anlamlı ilişkilere işaret etmektedir. Literatürde de görüldüğü üzere yaş, cinsiyet ve eğitim seviyesi ile bilişim teknolojileri kullanım yetenekleri arasında anlamlı bir ilişki bulunmuştur. Bilişim teknolojileri kapsamında internet okur-yazarlığının derecesi, internetin her gün ya da bir veya daha çok haftada kullanıma göre belirlenebilir. Benzer şekilde Livingstone ve Helsper'in çalışma bulgularından yola çıkılarak interneti her gün kullanan gençlerin interneti daha çok oyun indirme/oyunama, müzik dinleme, video izleme ücretsiz, metin/fotoğraf/müzik vs. oluşturma, web sitesi oluşturma, ve internet bankacılığı amaçlı kullandığı belirlenmiştir (2009, s. 318). Demografik bilgiler açısından değerlendirildiğinde ise üçüncül derece kullanımında cinsiyet açısından çoğunlukla gençlerin erkek olma, yaşın daha genç olması ve lise seviyesinde eğitim görmesi önemli bulunmuştur. Bilgisayar kullanım yetenekleri derecelerine göre değerlendirildiğinde, bilgisayarı her gün kullanan gençlerin daha ağırlıklı olarak Word, Excell ve Powerpoint sunusu hazırlama amaçlı kullandığı yapılan analizler sonucunda ortaya çıkmıştır. Buna göre cinsiyetin önemli bir etkisinin olmadığı iddia edilebilir. Gençlerin %97'sinin cep ve akıllı telefon üzerinden internete erişimi değerlendirildiğinde bilişim teknolojileri kullanım yeteneklerinin gelişimi açısından katkıda bulunduğu yapılan analizler sonucunda gösterilmiştir. Bu durumda Türkiye'de araştırma kapsamına giren gençlerin dijital yerli oldukları ortaya çıkmaktadır.

Bu çalışma kapsamında gençlerin e-güvenlik yaklaşımlarının demografik özellikler de olmak üzere özellikle kişisel bilgi, iletişim ve ödeme bilgileri paylaşımı noktasında Tapscott'ın savının aksine tedbirli yaklaştıkları bu çalışmada da literatürle örtüşür şekilde kanıtlanmıştır (Hoofnagle, 2010; Moscardelli & Divine, 2010; Youn, 2009). Westin'in bilgi mahremiyetine dayalı tanımı kapsamında gençlerin seçici olduğu görülmektedir. Ayrıca gençlerin bilişim teknolojileri kullanım yeteneklerinin gelişmesinin aynı zamanda e-güvenlik yaklaşımlarını da olumlu yönde etkilediği görülmüştür. Öyle ki özellikle internet okuryazarlığının derecesinin artmasının kişisel, iletişim ve ödeme bilgilerinin paylaşımına olumlu etki edeceği değerlendirilebilir. Diğer bir nokta ise internet ortamında ve bilgisayar başında geçirilen zamanın eğitim ile artması değerlendirildiğinde, bulut depo kullanımının da gittikçe artmaya başladığı bu dönemde gençlerin e-güvenlik yaklaşımları ile bulut depo kullanımı arasında anlamlı ilişkinin bulunması gelecek çalışmalar açısından önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın sonuçlarına göre, gençlerin bilgisayar ve internet kullanımlarının kendilerini geliştirici yönde olmasına dikkat edilmeli, ailelerin bu konuda daha kontrollü bir şekilde onların yeteneklerinin geliştirmesine olanak sunması önerilmektedir. Ancak gençlerin tüm sorumluluklarından uzaklaşarak yalnızca bilgisayar ve internet kullanmalarına kendilerini adanmalarının da onların geleceği açısından sıkıntılar doğurabileceği noktası göz önünde bulundurulmalıdır. Artık çağımız internet çağı olduğuna göre, gerek ebeveynlerin gerekse okul yöneticilerinin bu araçların kullanımını kısıtlamak ve yasaklamak yerine, gençlerin bu konuda yeteneklerini geliştirebilecekleri bilinciyle hareket etmelerine olanak tanıyacak

düşünce ve uygulamalara öncülük etmeleri sağlanmalıdır. Bunun için gençlerin hem kendini geliştirici hem de diğer sorumluluklarını ihmal etmemek üzere uygun araçlarla bir yaşam planı ve politikası geliştirmelerine (Görgün-Baran, 2016a) ve gençlerin kendine özgü bireysel becerilerinin desteklenmesinde ailenin, eğitim ve siyaset kurumlarının öncü ve yardımcı olması gerekmektedir.

Öte yandan Türkiye’de bilgisayar ve internet bağlamında sosyal medya kullanımının her geçen gün artacağı gerçeği dikkate alarak ve yabancı ülkelerdeki verilerle karşılaştırmanın sağlıklı bir biçimde yürütülebilmesi için geniş çaplı ulusal verilere ihtiyaç duyulmaktadır. Bu konuda ulusal istatistiklerin tutulması ve gençlere yönelik politikaların geliştirilmesi bakımından TÜİK başta olmak üzere Gençlik ve Spor Bakanlığında bir veri bankasının oluşturulması, verilerin güncellenmesi ve bu bankalardan araştırmacıların yararlanması acil ihtiyaç olarak karşımızda durmaktadır.

EXTENDED ABSTRACT

Research on Information and Communications Technology (ICT) Use Skills and E-Security Approaches of Youth

Aylin Görgün Baran*
M.Tuğba Erdem**

Introduction

Societies and individuals have been interconnected by information and communication technologies (ICTs), both at the global level and in the local context. Therefore, the 21st century is considered as a connected age, human network and web society. At this point, Bell's post-industrial information society, Castells' network society and Van Dijk's conceptions of digital society point out the very existence of a new understanding of the emergent networks and connected individuals. According to Castells (2008, pp. 620-625), key elements that characterize today's society are information technology, Internet and information networks that embrace the world. Multiple nodes linked to each other form networks which create constructs expanding in space without being subject to any restrictions. This understanding leads to a structural change in communication and a

* Prof. Dr., Hacettepe University, Director of the Center for Youth Research and Implementation, Ankara, abaran@hacettepe.edu.tr

** PhD Candidate, Hacettepe University, Faculty of Literature, Department of Sociology, Ankara, mth.oglu@yahoo.com

time-space jam which induces new habits. It is mainly argued that these new habits of the 21st century are engaged in digital culture and serve to the creativity of the individuals by offering unlimited choices. Thus, according to van Dijk (2016, pp. 296), main objective of digitization has become the acceleration of information flows and enhancement of the production, spread and consumption of communications signals. In this context, creativity, fragmentation and collage, user production, acceleration and visualization have become the main parameters of digital culture.

For the empirical analysis presented in this study, 16-74 age category dataset of TURKSTAT Household Information Technologies Usage Survey is obtained with an official request. Despite of the limits of household data of TURKSTAT dataset, it is important to have access to a nation-wide survey. Within the framework of this questionnaire survey provided by the TURKSTAT, this study intends to analyze skills of information technologies use and e-security approaches of 16-25 years old youth - so-called "net generation" (Tapscott, 1998) or "digital natives" (Premsky, 2001a) - in terms of post-industrial information society, digital society and network society.

The main aim of this paper is to open up a discussion for future studies in Turkish literature about ICT skills and e-security approaches of 'digital generation' acknowledged today's highest usage frequency. Moreover, the lack of empirical data on social, economic and cultural characteristics of young people involved in this study constitutes the major limitation. In terms of sociological research, socio-economic status and cultural capital are of fundamental importance. The inclusion of further objective and subjective data in TURKSTAT dataset will contribute to the production of richer and more striking findings for future research.

ICT Use Skills of Youth

Today's so-called digital natives are "surrounded by and using computers, videogames, digital music players, video cams, cell phones, and all the other toys and tools of the digital age" (Premsky, 2001a, pp.1). Young people who are brought up in an environment with intense exposure to technology are required to be fluent and sophisticated in the language of these technologies (Bennett, Maton & Kervin, 2008, pp. 778). This generation refers to 11-31 years old age group in which each individual communicates, checks on e-mails, downloads music, shops online either with a mobile phone or a laptop (Tapscott, 1998, pp.9). As Tapscott expresses, for the first time in generational differences, net generation grows up more diligent and has more capacity than the previous generation, and this culture is inevitably imposed on the rest of the society. The net generation is to become more intelligent, practical and more tolerant to multicultural society, leading to a transformation in all of the institutions of modern life (Tapscott, 1998, pp. 6). Similarly, Bell suggests that post-industrial societies give priority to education and use skills of

ICTs which happen to be the transformative force of social change, where especially intellectual technology should have a special attention. In this respect, information society highlights wider computer and Internet use as well as ICT use skills for youth growing up with intellectual technology opportunities.

On the other hand, it is also important to emphasize the inequalities in developing skills of adolescents in contemporary societies. Despite their common attribution of "digital natives"; adolescents are not equal in their access, use, needs and skills. For example, Lee (2005) found that adolescents' level of Internet use skills depends on whether their access is at home or at school. Previous research on these problems of unequal access and uneven development of skills are conceptualized as 'digital divide', 'digital gap' or 'digital inequality' (Hargittai, 2002; Hargittai & Hinnan, 2008; Hargittai, 2010; Livingstone & Helsper, 2007). Digital inequality research includes studies focusing on underlying socio-demographic, economic and cultural factors in the divisions of computer users/non-users (Sewlyn, 2006), access/lack of access of Internet (Loges & Jung, 2001), etc. (Facer & Furlong, 2001). Notably, computer use skills and Internet literacy (Eisenberg, 2010; Liu & Ko, 2016) become important aspects in the inquiry of equality/inequality of ICT access and use among young people. According to previous studies, literacy and skills are positively correlated (Livingstone & Helsper, 2007, pp. 5) and these both constitute the main object of analysis in this study.

In this context, for the analysis of digital inequality, Turkish dataset puts that only 21,6 percent of households have computer, 33,5 percent laptop and 28, 25 percent pads. However, 97 percent of households have mobile phones, where individuals use these to access Internet (95 %) (for further information see Table.1.). Accordingly, these findings may influence the ICT use skills of youth.

Privacy and E-Security Approaches of the Youth

Tapscott suggests that in addition to the advantages that net generation has in terms of the use of ICT technologies there are also drawbacks. The most important of these is that young people easily share their personal information in the digital environment, including social networks, thus creating a risk for their privacy (Tapscott, 1998, pp. 8). Tapscott emphasizes that even if youth claims that they do not care about privacy issues, in this technological world this problem may lead to conditions that they may regret in the future. Accordingly, many studies have been published whether agreeing or disagreeing with Tapscott's argument on youth's disregard of Internet privacy (Livingstone, 2008; Moscardelli & Divine, 2007; Park, 2013; Patchin & Hinduja, 2010; Youn, 2009). Tapscott's concerns are shared and validated by some researchers (Pater and Valkenburg, 2011; Kezer et al. 2016). For example, in their research on social media privacy behavior of Turkish youth, Kezer et al. found that younger people were more willing to share personal

information on social media accounts and care less about protecting privacy. Despite of Tapscott, some others (Moscardelli & Divine, 2007; Hoofnagle, 2009) discussed that youth feels a concern for their privacy, however their concern differentiate from the concern that adults hold. For example, Moscardelli and Divine found that youth protects their privacy in two ways; providing inaccurate personal information and request of removal of lists. In this study, privacy approaches of young people will be examined and conceptualized as electronic security (e-security) approaches in respect that its Turkish translation may mislead the understanding of this concept.

Socio-demographic Characteristics of Research Group

3,718 out of a total of 5.597 young people (16-25 years old, $N = 3,718$) were included in the study, accounting for 22% of the TURKSTAT sample. Almost half of this sample consists of female participants (50.83%). While 45.7% of the youth is composed of 16-19 years old adolescents and 54.3% is in the age range of 20-25 years. This can be evaluated as a balanced distribution among age groups. A striking feature of sampling is that 6.45 percent of young people do not have a school diploma. Moreover, it is presented that the ratio of primary and secondary school graduates is very high (53.52%). The percentage of primary school graduates and lower secondary school is in total 34.4 percent, whereas graduates who has a bachelor and / or graduate diploma applies to 5.6 percent. 69 percent of young people are not included in the workforce; which the reason of not-including in workforce is because of continuing education (%58).

Internet and Computer Use Frequencies of Youth

The first of the important issues in this study is the frequency of computer use by young people and the second is the frequency of Internet use. 65,75% of females and 67,26% of males use the computer almost every day while the least is able to use once a week (female = 19,45% and male = 17,29%) or few than once. 60% of young people between the ages of 16-19 and 71.63% of the 20-25 year-olds use the computer almost every day while the remaining ones use one or few times a week. It is revealed that 80% of the young people aged 16-19 use Internet almost every day, 17.05% once a week, and 2% few times a week. When it is considered that households with a desktop computer at home are about 21% and laptop about 33%, it is more understandable that the use of computers is lower in Internet use almost every day. This argument supports the fact that 95% of Internet use rate is the highest at mobile phone Internet access (97%) than computer Internet access (20%). Therefore, it is clear that 16-25 year-olds in Turkey are providing access to the Internet with portable devices. Moreover, it is noteworthy that both the use of frequency of computers and the Internet increases steadily as education increases.

Dependent Variables

A computer use skills index was composed of *transferring files from computer and other devices, installing software or application, changing operating system, copying files / folders* (grouped also as primary use), *using software such as Word, Excel etc., preparing presentations using advanced functions and folders* (grouped also as secondary use), *managing using software and writing code skills* (grouped also as tertiary use) (Cronbach alpha=0.88).

Internet literacy index was formed consisting of *text / photo / music etc, using e-mail, Internet conversation* (grouped also as primary use), *using social media profile, browsing news sites, searching for information about goods*(grouped also as secondary use), *downloading games, listening to music, watching videos. creating, creating a website, using Internet banking* (grouped also as tertiary use) skills (Cronbach alpha=0.79).

E-security approach index consists of; *using a web service to obtain information about privacy policy, restricting geographical location access, blocking profile and content access, not allowing personal information to be used for advertising, asking for a certificate, deleting personal information* (Cronbach alpha=0.78). The correlation between the dependent variables are significant ($p < 0.001$).

Independent Variables

In this research, variables such as age, gender, educational status, the frequency of computer use, the frequency of Internet use, the use of mobile Internet, the use of cloud system, providing personal information on the Internet, addressing information and sharing payment information variables are taken as independent variables. The correlation between the variables are significant ($p < 0.001$).

Hypotheses

Hypotheses on ICT use skills:

- H_{a1}:: There is a significant relationship between Internet literacy and age groups.
- H_{a2}: There is a significant relationship between computer use skills and age groups.
- H_{a3}: There is a significant relationship between Internet literacy and gender.
- H_{a4}: There is a significant relationship between computer use skills and gender.
- H_{a5}: There is a significant relationship between Internet literacy and education.
- H_{a6}: There is a significant relationship between computer use skills and education.

H_{a7}: There is a significant relationship between primary, secondary and tertiary Internet literacy and Internet use frequency.

H_{a8}: There is a significant relationship between Internet literacy and computer use frequency.

H_{a9}: There is a significant relationship between between primary, secondary and tertiary computer use skills and computer use frequency.

H_{a10}: There is a significant relationship between computer use skills and computer use frequency.

H_{a11}: There is a significant relationship between Internet literacy and mobile phone Internet usage.

H_{a12}: There is a significant relationship between computer use skills and mobile phone Internet usage.

Hypotheses on e-security approaches:

H_{b1}: There is significant relationship between e-security approaches and age groups.

H_{b2}: There is significant relationship between e-security approaches and gender.

H_{b3}: There is significant relationship between e-security approaches and education.

H_{b4}: There is significant relationship between e-security approaches and Internet use frequency.

H_{b5}: There is significant relationship between e-security approaches and computer use frequency.

H_{b6}: There is significant relationship between e-security approaches and mobile phone Internet usage.

H_{b7}: There is significant relationship between e-security approaches and providing of personal information on the Internet.

H_{b8}: There is significant relationship between e-security approaches and providing of address on the Internet.

H_{b9}: There is significant relationship between e-security approaches and providing of account information on the Internet.

H_{b10}: There is significant relationship between e-security approaches and cloud storage use.

Findings

Demographic variables are considered to be the predecessors of youth's ability to use the Internet and computers (Livingstone & Helsper, 2007, p.). Computer use abilities and internet literacy are related to internet and computer usage frequency. It is evaluated that mobile phone ownership among young people is higher than other devices and it is considered that internet access is provided via mobile phone, thus affects computer use skills and internet literacy. According to the results of the t-test analysis, H_{a1} , H_{a2} , H_{a3} , H_{a4} , H_{a6} , H_{a7} , H_{a8} , H_{a9} , H_{a10} , H_{a11} and H_{a12} hypotheses are accepted. There is a significant relationship between internet literacy and gender ($p < 0.05$), computer use frequency ($p < 0.001$), internet use frequency ($p < 0.05$) and internet use ($p < 0.001$). According to the ANOVA test result, there is a significant relationship between internet literacy and education level ($p < 0.05$). In addition, there is a significant relationship between computer use abilities and gender ($p < 0.001$), computer use frequency ($p < 0.001$), internet use frequency ($p < 0.001$) and mobile internet use ($p < 0.001$). According to ANOVA analysis, there is a significant relationship between computer use abilities and education level ($p < 0.001$). Internet literacy is significant in terms of internet users every day, primary ($x^2 = 210.42$, $p < 0.001$), secondary ($x^2 = 163.79$, $p < 0.001$) and tertiary ($x^2 = 236.97$, $p < 0.001$). Accordingly, there is a moderate relationship between tertiary use, for instance playing / downloading, listening to music, advanced skills such as creating text, photos or websites, and using the internet every day (Cramer's $V = 0.25$). Moreover, the computer use abilities of the primary ($x^2 = 14.20$, $p < 0.001$), secondary ($x^2 = 96.76$, $p < 0.001$) and tertiary skills ($x^2 = 61.26$, $p < 0.001$) are significant for computer users every day. The secondary use of Word, Excel and Powerpoint programs have a significant relationship with frequency computer use every day, but it is important to underline that it also has a meaningful relationship with other skill grades (Cramer's $V = 0.18$).

In terms of electronic security approaches, H_{b1} , H_{b2} , H_{b4} , H_{b5} , H_{b6} , H_{b7} , H_{b8} , H_{b9} , H_{b10} hypotheses have been accepted. There is a significant relationship with e-security approaches and internet usage frequency ($p < 0.001$), personal information sharing ($p < 0.001$), internet use frequency ($p < 0.001$) ($P < 0.001$), sharing of payment information ($p < 0.001$) and cloud storage use ($p < 0.001$). According to ANOVA test result, there is a significant relationship between e-security approach and education level ($p < 0.001$).

All these findings show that ICT use skills in the primary, secondary and tertiary level correlates with the frequency of Internet and computer use of youth in Turkey. Additionally, Turkish youth happens to be concerned about their privacy in the digital world and takes action with certain security measures.

Conclusion

According to the results of this research, it is important that youth in Turkey uses computer and Internet to improve themselves, and in this regard, it is suggested that families should be able to develop their skills in a more controlled way. However, it is important to consider the point that adolescents may be distracted from their responsibilities and their self-dedication on ICT which causes certain troubles in the future. Now that we are an internet age, we are expected to act with the awareness that youth can develop their skills, thereby we can protect them by informing about the uses of these tools instead of limiting and prohibiting Internet. This requires that institutions of education and politics have to support the youth to develop themselves in life prospects and policy with appropriate means so as not to neglect the self-development and other responsibilities.

Kaynakça/References

- Barnes, SB. (2006). A privacy paradox: social networking in the United States. *First Monday*, 11 (9).
- Bell, D. (1997). *The Coming of Post-Industrial Society: A Venture in Social Forecasting*. New York: Basic Books.
- Bennet, S., Kervin, L., Maton, K. (2008). The 'digital natives' debate: A critical review of the evidence. *British Journal of Educational Technology*, 39 (5), 775-786.
- Boschele Aydođan, F. (2013). Internet Practices of Turkish Youth. *Journal of Educational and Social Research*, 3 (7), 374-8.
- Castells, M. (2008). *Enformasyon çağ: ekonomi toplum, kültür, ağ toplumunun yükselişi*. Birinci Cilt, (E. Kılıç Çev.), İstanbul: Bilgi Üniversitesi Yayınları.
- Eisenberg, M. B. (2010). Information literacy: essential skills for the information age. *Journal of Library & Information Technology*, 28(2), 39-47.
- Erkul, E. (2016). Sosyal Medyanın Gençlere Yönelik Psiko-Sosyal Etkileri, Aylin G. Baran-Mehmet Çakır (Ed). *Gençlerin Umudu, Toplumun Beklentileri*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları.
- Facer, K., Furlong, R. (2001). Beyond the myth of the 'cyberkid': Young people at the margins of the information revolution. *Journal of Youth Studies*, 4(4): 451-469.
- Hargittai, E. (2002). Second level digital divide: Differences in people's online skills. *First Monday*, 7(4).
- Hargittai, E., Shafer, S. (2006). Differences in actual and perceived online skills: the role of gender. *Social Science Quarterly*, 87 (2), 432-448.
- Hargittai, E., Hinnant, A. (2008). Digital inequality, Differences in young adults' use of the internet. *Communication Research*, 35 (5), 602-621.
- Hargittai, E. (2010). Digital Na(t)ives? Variation in Internet Skills and Uses among Members of the "Net Generation". *Sociological Inquiry*, 80 (1), 92-113.
- Hinduja, S., Patchin, JW. (2008). Personal information of adolescents on the Internet: a quantitative content analysis of MySpace. *Journal of Adolescence*, 31, 125-146.

- Hoofnagle, C., King, J., Li, S., & Turow, J. (2010). How different are young adults from older adults when it comes to information privacy attitudes & policies.
- Gençlik ve Spor Bakanlığı (2013). *Gençlik ve sosyal medya araştırma raporu*, İpsos Araştırması, (Akademik Danışman Doç. Dr. Levent Eraslan), ISBN: 978-605-4858-03-3, Gençlik Araştırmaları Yayın No: 4.
- Görgün-Baran, A. (2016). Gençlik Araştırmalarında Çağdaş Kuramlar: İlişkisel Sosyoloji Bağlamında Sosyal Sermaye Kuramı. *Gençlerin umudu, toplumun beklentileri*. Ankara: Hacettepe Üniversitesi Yayınları, ISBN No: 978-975-491-437-5, 299-324.
- Görgün-Baran, A. (2016a). Yaşam politikası bağlamında gençliğin yeniden inşası. Aylin G. Baran-Mehmet Çakır (Ed). *Gençlik Araştırmaları Dergisi*, Gençlik ve Spor Bakanlığı Yayınları, 4 (9), 5-30.
- Jensen, J. L., & Sørensen, A. S. (2013). Nobody has 257 Friends. *Nordicom Review*, 34(1), 49-62.
- Kezer, M., Sevi, B., Cemacılar, Z., ve Baruh, L. (2016). Age differences in privacy attitudes, literacy and privacy management on Facebook. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 10(1), article 2.
- Korkut, E., Akkoyunlu, B. (2008). Yabancı dil öğretmen adaylarının bilgi ve bilgisayar okuryazarlık öz-yeterlilikleri. *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 34, 178-188.
- Liu, IF., Ko, HW., (2016). The relationship among ICT skills, traditional reading skills and online reading ability, 13th International Conference on Cognition and Exploratory Learning in Digital Age (CELDA 2016).
- Livingstone, S., Helsper, E.J. (2007). Gradations in digital inclusion: children, young people and the digital divide. *New media & society*, 9 (4), 671-696.
- Livingstone, S. (2008). Taking risky opportunities in youthful content creation: teenagers' use of social networking sites for intimacy, privacy and self-expression. *New Media Society*, 10, 393-411.
- Livingstone, S., Helsper, E.J. (2010). Balancing opportunities and risks in teenagers' use of the internet: the role of online skills and internet self-efficacy. *New Media Society*, 12 (2), 309-329.
- Livingstone, S., Ólafsson, K., Staksrud, E. (2011). *Social networking, age and privacy*. EU Kids Online, London, UK. <http://eprints.lse.ac.uk/35849/>(Son erişim tarihi: 10.06.2017).
- Loges, W. E., Jung, J. Y. (2001). Exploring the digital divide - Internet connectedness and age. *Communication Research*, 28(4), 536-562.
- Moscardelli, D., Divine, R. (2007). Adolescents' concern for privacy when using the internet: an empirical analysis of predictors and relationships with privacy-protecting behaviors. *Family Consumer Science Research Journal*, 35, 232-252.
- Özbay, M., Özdemir, O. (2014). Türkçe öğretim programı için bir öneri:dijital okuryazarlığa yönelik amaç ve kazanımlar. *Okuma Yazma Eğitimi Araştırmaları*, 2 (2), 31-40.
- Park, Y. J. (2011). Digital literacy and privacy behavior online. *Communication Research*, 40, 215-236.
- Patchin, JW., Hinduja, S. (2010). Changes in adolescent online social networking behaviors from 2006 to 2009. *Computers in Human Behaviour*, 26, 1818-1821.
- Peter, J., & Valkenburg, P. (2011). Adolescents' online privacy: Toward a developmental perspective. In S. Trepte & L. Reinecke (Eds.), *Privacy online* (sf. 221-234). Heidelberg: Springer.
- Prenksy, M. (2001a). Digital natives, digital immigrants. *On the Horizon*, 9(5), 1-6.
- Prenksy, M. (2001b). Digital natives, digital immigrants, part II. Do they really think differently?. *On the Horizon*, 9(6), 1-6.
- Selwyn, N. (2006). Digital division or digital decision? A study of non-users and low-users of computers. *Poetics*, 34, 273-292.

- Tapscott, D. (1998). *Growing up digital: the rise of the Net generation*. New York: McGraw-Hill.
- TÜİK. (2016). Hanehalkı Bilişim Teknolojileri Kullanım Araştırması. Ankara: Türkiye İstatistik Kurumu.
- Walrave, M., Vanwesenbeeck, I., Heirman, W. (2012). Connecting and protecting? Comparing predictors of self-disclosure and privacy settings use between adolescents and adults. *Cyberpsychology: Journal of Psychosocial Research on Cyberspace*, 6(1), article 3.
- Weiser, E.B. (2000). Gender Differences in Internet Use Patterns and Internet Application Preferences: A Two-Sample Comparison. *Cyberpsychology & Behavior*, 3 (2), 167-178.
- Van Dijk, (2016). *Ağ toplumu*. Kafka Yayınevi.
- Yanık, C. (2010). Öğretmen adaylarının bilgisayar okuryazarlık algıları ile internet kullanımına yönelik tutumları arasındaki ilişki, *Hacettepe Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi*, 39, 371-382.
- Youn, S. (2009). Determinants of online privacy concern and its influence on privacy protection behaviors among young adolescents. *Journal of Consumer Affairs*, 43, 389-418.